

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 1. vaihe

Kaavaselostuksen liiteosio 4,

rakennetun kulttuuriympäristön kohdekortit, Nurmес

maakuntavaltuusto 13.6.2022

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_001_Bomba-talo_Nurmes		
Nimi	Bomba-talo	Osoite	Suojärvenkatu 1, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,5337
Kunta	Nurmes		29,1709
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-124-5-5
Kohdetyyppi	Kulttuuritoiminnan rakennukset		
Valmistumisvuosi	1978		
Suunnittelija	Vilho Suonmaa ja Jarmo Santala		
Kaavamerkintä	RM-korttelialueella (matkailua palvelevien rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Matkailukäyttö		
Alkup. käyttö	Matkailukäyttö		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate			
Vuoraus	Hirsi		
Ulkovärit	Ruskea hirsi		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Bomban karjalaiskylä Nurmeksessa, Pielisen rannalla on Pohjois-Karjalan turismin keskeisiä rakennettuja kohteita. Päärakennus Bomban talo rakennettiin vuosina 1977–78 karjalaisen hirsitalon tyyliin. Suunnittelusta vastanneilla Vilho Suonmaalla ja Jarmo Santalalla oli esikuvana rajan-takaisen Karjalan Suojärvelle 1855 rakennettu Bombinin talo. Bombinin talo edusti suurperheelle rakennettua asuinrakennusta, jossa olivat myös karjasuojat saman katon alla. Tällaiset suurperheiden asuinrakennukset olivat tyyppisiä Raja-Karjalassa muun muassa Salmassa, Suistamossa, Suojärvellä sekä Korpiselällä. Bomban talo on pohjoismaiden suurin pyöröhuoneisto. Ilomantsiin Parppeinvaaraan rakennettu karjalaiskylä aloitti 1960-luvun alussa tämän perinteiseksi Karjalaiseksi arkkitehtuuriksi tuolloin kutsutun rakennustyylin. Tyyliin katsottiin heijastavan karjalaisuuteen liitettyjä merkityksiä, joiden vaaliminen oli tärkeää alueen identiteetille. Karjalaiskylien taustalla oli kuitenkin enemmän matkailunkehittämisen tarpeet kuin kulttuurihistoriallisen perinteen vaaliminen. Karjalaiskylät kuitenkin muokkasivat näkemyksiämme siitä millaista on ollut perinteinen rakennuskulttuuri.</p> <p>Bomban talon rakennuttivat Suojärven pitäjäseura ja Karjalan liitto. Ympärille syntyi kokonainen karjalaiskylä toimintoinen, johon mahtuu kylpylää ja majoituskapasiteettia. Nykyään Bomban toiminnoista vastaa Pohjois-Karjalan Osuuskauppa.</p> <p>Kohde on yksi esimerkki Pohjois-Karjalassa 1960–1980 luvuilla vallinneesta uuskarjalaisesta arkkitehtuurista, jonka taustat liittyvät karelianismin uudelleen heräämiseen, rajakarjalaisen perinteisen arkkitehtuurin uudelleen arviointiin ja matkailun kehittämiseen.</p> <p>Lähteet: Karjalainen numerot: 23.8.1978, 24.8.1978, 11.0.1978 Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Ei uhkatekijöitä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Maisemalliset arvot

Symboliarvo

Näyttävä uuskarélianistinen kokonaisuus.

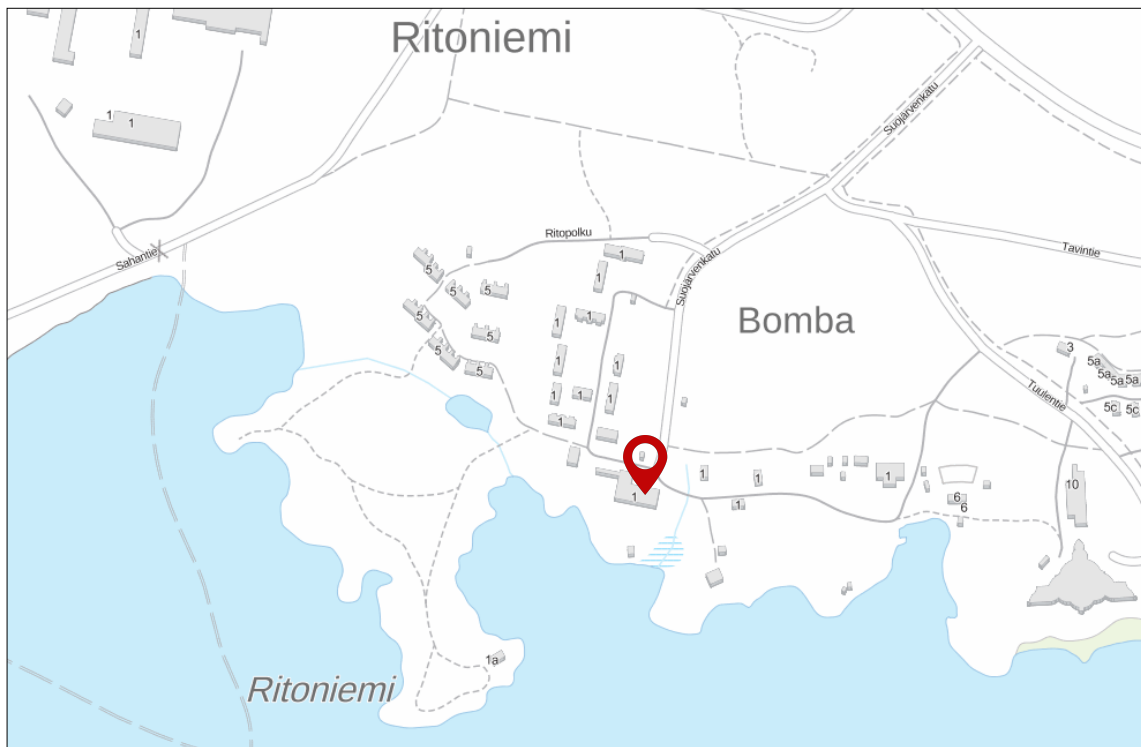
Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

2021-01-02

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_002_Bomban tsasouna_Nurmes		
Nimi	Bomban tsasouna	Osoite Suojärvenkatu 1, 75500 Nurmes	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Ritoniemi		63,5324
Kunta	Nurmes		29,1682
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-124-6-1 / 1a
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1980		
Suunnittelija	Erkki Helasvuo		
Kaavamerkintä	YK-korttelialueella (kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Tsasouna		
Alkup. käyttö	Tsasouna		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		1
Perustus	Betoni, kiviverhouk		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Lauta		
Vuoraus			
Ulkovärit	Tumma hirsi		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Bomban tsasouna vihittiin käyttöön 17.7.1980. Rakennushanketta pidettiin ainutkertaisena maassamme, sillä tietävästi ensimmäistä kertaa rukoushuoneen on rakentanut ja omistaa matkailuyhtiö, Bomba Oy. Tsasouna oli yksi rakennuskohde Bomban alueen matkailuun tarkoitettujen rakennusten sarjassa. Tsasounan rakentamista osittain tästä syystä sillä jotkin tahot pelkäsivät, että rukoushuone leimautuu "huvipaikaksi" eikä sen ole soveliasta olla osa turistien valtaamaa Bombaa. Tsasounaa hallitsi kuitenkin ortodoksinen seurakunta, ei Bomba Oy. (Karjalainen 17.7.1980.)</p> <p>Puurakenteiselle tsasounalle tyypillisesti myös Bomban tsasounan tunnusmerkkinä on avonainen kuisti, jonka ylle kohoaa kuusikulmainen kellotorni. Tämäntyyppisen ratkaisun esikuvana pidetään Ägläjärven tsasounaa Korpiselällä, joka on ajoitettu valmistuneen 1700–1800-lukujen vaihteeseen.</p> <p>Bomban tsasouna on pyöröhirrestä rakennettu, noin 40 neliön suuruinen rukoushuone. Kellotorni kohoaa 13 metrin korkeuteen. Tsasounan pienoiskonostaasin on tehnyt ikonitaiteilija Margit Lintu. Kirkonkello on 1800-luvulla valettu. Tsasouna sijaitsee Ritoniemellä, tsasounalle pääsee ainostaan kapeaa polkua ja pitkospuita pitkin. Tietä tsasounalle ei haluttu rakentaa. Tämä oli harkittu ratkaisu, joka kuvastaa kristillisiä aatteita yksin tehtävästä matkasta Herran huoneelle.</p> <p>Lähteet: Karjalainen: 17.7.1980, Karjalainen 18.7.1980</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Ei uhkatekijöitä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti
Maisemalliset arvot
Symboliarvo
Edustaa uuskarelianismia.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

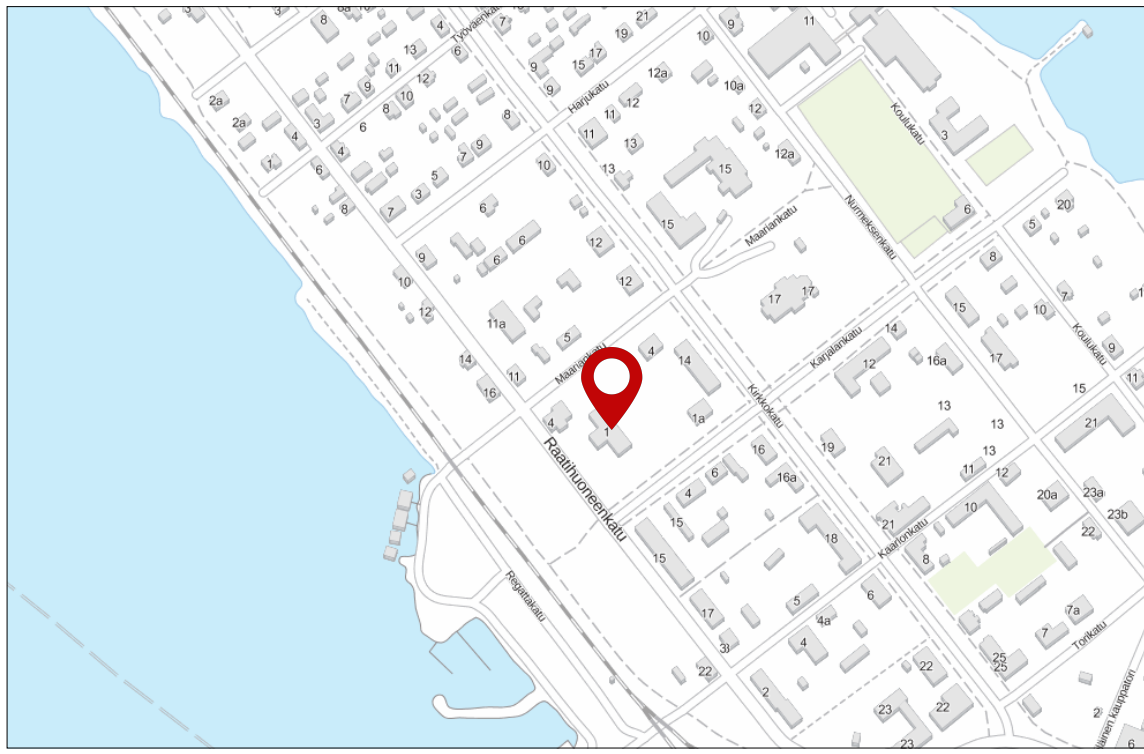
Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	541_003_Entinen kauppalantalo_Nurmes		
Nimi	Kauppalantalo	Osoite	Karjalankatu 1, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala		63,5443
Kunta	Nurmes		29,1327
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-142-3
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1905		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Nyström-Petreljus-Penttilä		
Kaavamerkintä	Sr1, YH -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Toimistoja		
Alkup. käyttö	Kaupungintalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Kivi, betoni		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Aumakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Lauta		
Ulkovärit	Vihreän sävyt		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Kauppalantalo aloitettiin suunnittelemaan 1903, kun kauppalan hallinnolle ilmeni tarvetta oman huoneiston hankinnalle. Rahatoimikamari teki alustavan pohjapiirroksen sekä kustannusarvion (Vuorela 2010, 12–14). Julkisivupiirustukset tilattiin arkkitehtitoimisto Nyström-Petreljus-Penttilä ja todennäköisesti rakennuksen pääsuunnittelijana toimi arkkitehti Usko Nyström (1861–1925). Arkkitehtitoimisto oli aikoinaan sangen tunnettu ja esimerkiksi Helsinkiin se suunnitteli lukuisia jugend-kerrostaloja. Tunnetuin kolmesta arkkitehdista on Nyström, yksi hänen itsenäisistä töistään on Imatran valtionhotelli (1903).</p> <p>Kauppalantaloa alettiin käyttää ahkerasti heti sen valmistumisen jälkeen vuonna 1905. Kauppalan hallinto käytti sitä omiin tarpeisiinsa ja seurat ja yhdistyksen vuokrasivat siitä huoneita harjoituksiaan, kokouksiaan sekä iltamiaan varten. Kauppalantalon vahtimestarilla oli asunto yhdessä huoneessa ja kärkeä istuttiin pienessä salissa. Kauppalantalossa sijaitsivat myös kirjasto- sekä palokalustuhuoneet (Vuorela 2010, 14).</p> <p>Rakennuksessa on tiettyä säännönmukaisuutta, kuten ikkunoiden jako ja katemuodot. Todennäköisesti symmetrisyydellä on haettu kauppalan hallintorakennukseen arvokkuutta. Lukuiset pienet koristeelliset yksityiskohdat kertovat kuitenkin kohteen päätyylisuunnasta, jugendista.</p> <p>Lähde: Vuorela, Venla (2010). Kauppalantalosta kaupungintaloksi. Nurmeksen kaupungintalon käyttötarkoitukset ja julkisivumuutosten selvitys. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Restauroinin koulutusohjelma.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Ei uhkatekijöitä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen: 17.7.1980, 18.7.1980.			
Arvottaminen			

Arvo	Maakunnallisesti arvokas kohde vai ei Arvokas
-------------	--

Arvon perustelu
Historiallinen kerroksisuus
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Historiallinen tyypillisuus alueelle
Upea esimerkki aikansa koristeellisesta kaupungintalo arkkitehtuurista.

Inventointipäivä 12.9.2020	Inventoija Samu Aarnio
--------------------------------------	----------------------------------

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	541_004_Entinen valtion virastotalo_Nurmes		
Nimi	Entinen valtion virastotalo	Osoite Kirkkokatu 14, 75500 Nurmes	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,5448
Kunta	Nurmes		29,1342
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-142-2
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1964		
Suunnittelija	Kaija ja Heikki Siren		
Kaavamerkintä	YH -korttelialueella (hallinto- ja virastorakennusten alue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Nurmeksen kaupungintalo		
Alkup. käyttö	Valtion virastotalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili		
Kattomuoto	Loiva aumakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Tiili		
Ulkovärit	Tumma punatiili		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
<p>Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.</p> <p>Vuonna 1964 valmistunut Valtion virastotalo on sovitettu samalle tontille kuin kauppalan entinen kaupungintalo. Ajatuksena oli luoda julkisten rakennusten yhtenäinen linja. Valtion virastotalon paikalta jouduttiin ottamaan tilaa kaupungintalon puistosta, ja yhteys Nurmeksen kirkon ja entisen kauppalantalon välillä katkesi (Vuorela 2010, 52).</p> <p>Valtion virastotalon ovat suunnitelleet Kaija (1920–2001) ja Heikki (1918–2013) Siren. Virastotalon kokonaisuus koostuu kolmesta rakennuksesta, joista Kirkkokadun varressa sijaitsee päärakennus. Sen huomiota herättävin elementti ovat pitkät, aikakautensa arkkitehtuurin mukaiset nauhaikkunarivit, lempeä punatiilijulkisivu sekä juhlallinen ja valoa antava sisäänkäynti. Nykyisin rakennukset ovat pitkälti Nurmeksen kaupungin käytössä.</p> <p>Kohde sisältyy Puu-Nurmeksen RKY-alueeseen. Kohde on laadukas esimerkki Valtion virastotaloarkkitehtuurista 1960-luvulla. Kohteen alkuperäinen käyttötarkoitus, arkkitehtuuri ja rakennustapa ovat säilyneet. Kohteen ovat suunnitelleet nimekkäät arkkitehdit Kaija ja Heikki Siren, joiden suunnittelutyötä on esimerkiksi Helsingin Hakaniemessä sijaitseva Ympyrätalo (1968), Otaniemen Teekkarikylä (1949) ja kappeli (1956). Rytmikkäästi ladotut, korkeatasoisista tiilistä tehdyt julkisivut yhdistävät saman näköisyyttä Nurmeksen Valtion virastotaloa ja Otaniemen Teekkarikylää.</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Vuorela, Venla (2010). Kauppalantalosta kaupungintaloksi. Nurmeksen kaupungintalon käyttötarkoitukset ja julkisivumuutosten selvitys. Opinnäytetyö. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Restauroinin koulutusohjelma.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Ei uhkatekijöitä.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet Sanomalehti Karjalainen numerot: 23.8.1978, 24.8.1978, 11.0.1978			
Arvottaminen			

Arvo
Arvokas kohde

Maakunnallisesti arvokas

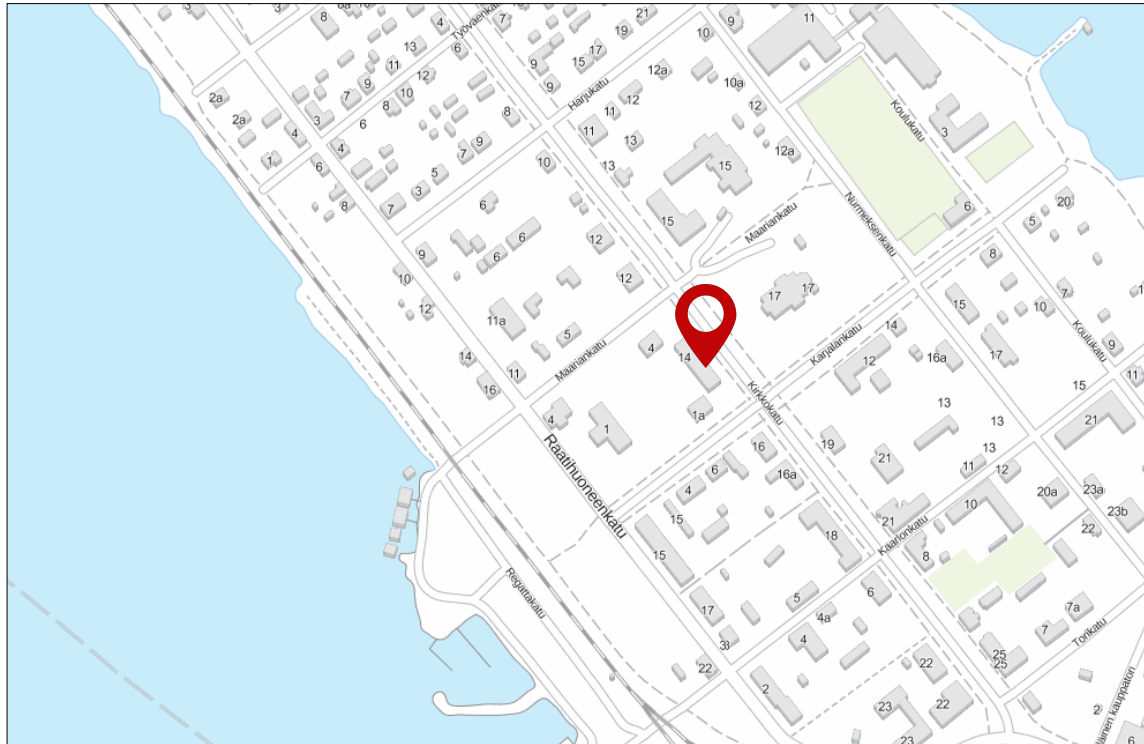
Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Historiallinen kerroksisuus
Alkuperäisyys

Valtion toteuttama virastotalo, laadukasta rakentamista, alkuperäisessä asussaan, maakunnallista arvoa. Keskeisin arvorakennus on itse virastotalorakennus.

Inventointipäivä
12.9.2020

Inventoija
Samu Aarnio

100 m

Kuvassa ylhäällä Maariankadun puoleinen sivurakennus, missä toimi muun muassa lämpökeskus, nimismiehenkanslia, lentäinteknikon ja kahden metsänhoitajan virka-asunnot sekä talonmiehen asunto.

Kuvassa vasemmalla Karjalankadun puoleinen sivurakennus, missä toimi poliisilaitos.

Kohdekorttipohja

Perustiedot			
Tunnus	541_005_Hyvärilä_Nurmes		
Nimi	Hyvärilä	Osoite	Lomatie 12, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,5318
Kunta	Nurmes		29,1982
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-123-102-3 / 12
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1920		
Suunnittelija	Sosiaalihallituksen arkkitehti Axel Mörne, laajennus Erkki Helasvuo, 1992.		
Kaavamerkintä	Hotelli ja vastaanotto, navetta, punainen riihi ja valkoinen rapattu majoitusrakennus SR 1 -merkintä		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Hotelli-, matkailu- ja leirikeskus		
Alkup. käyttö	Kunnalliskoti		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Tiili, betoni		
Kattomuoto	Aumakatto, harjakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Vaalean keltainen rappauspinta		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Hyvärilän kartanohotelli on vuonna 1921 valmistuneen entisen kunnalliskodin klassismia edustava päärakennus. Suunnittelijana toimi sosiaalihallituksen arkkitehti Axel Mörne (Karjalainen 19.7.1921). Pohjois-Karjalassa toinen Mörnen suunnittelema kunnalliskoti on Koppolan kunnallsairaala (1928) Joensuussa. Siihen on liitetty saneerauksen yhteydessä samaa rakennustyyliä edustava lisäosa, joka rakennettiin 1992. Laajennusosan on suunnitellut Erkki Helasvuo (Karjalainen 11.3.1992). Asemakaavassa rakennus on suojeltu kaavamerkinnällä sr-1.</p> <p>Hyvärilän saneeraaminen matkailu käyttöön aloitettiin 1973. Tuolloin Nurmeksen kaupunki käynnisti Matkailukaupunki-nimisen projektiryhmän, jossa arkkitehti Erkki Helasvuo ideoi malleja matkailun edistämiseksi. Hankkeen muita puuhamiehiä olivat maisema-arkkitehti Virva Veisterä sekä insinööri Edward Röytiö Nurmeksen kaupungin teknisestä virastosta (Sulopuisto 2020, 45) Työryhmän mallissa ”matkailukaupunki” jakaa Nurmeksen neljään osaan: Porokylä, läntinen kauppalanosa ja Ritoniemi–Kannaslahti. Porokylän merkitys oli sinne rakennettava terveyskeskus, joka tarjoaisi matkailijoille terveyspalvelut. Läntisen kauppalanosan etuja ovat liikekeskus ja torialue. Varsinainen matkailukaupunki muodostuisi sitten tuolloin lähes rakentamattomaan alueeseen Ritoniemi–Kannaslahti. Rantaviivaa alueelle kertyi lähes 10 kilometriä. ”Suurimmaksi” ja ”kauneimmaksi” alueen hotelliksi suunniteltiin Hyvärilän kunnalliskodin muuttaminen kartanohotelliksi. Alueen muut rakennukset suunniteltiin muutettavaksi myös matkailukäyttöön sopiviksi (Karjalainen 21.10.1973). Myös leirintäalueelle varattiin oma alue. Päärakennuksen laajennus ja muuntaminen 28 vuodepaikkaiseksi hotelliksi saatiin valmiiksi 1992 (Karjalainen 11.3.1992).</p> <p>Hyvärilä kuvastaa 1960–1980 lukujen matkailun kehittämisen historiaa Pohjois-Karjalassa. Alueella on monipuolinen rakennuskanta. Päärakennus on poikkeuksellisen komea 1920-luvun klassismin edustaja.</p> <p>Lähde: Karjalainen 19.7.1921, 21.10.1973, 11.3.1992 Sulopuisto, Sirpa (2020). Matkailun kehittämissuunnitelmia Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Ei uhkatekijöitä.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Maisemalliset arvot

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

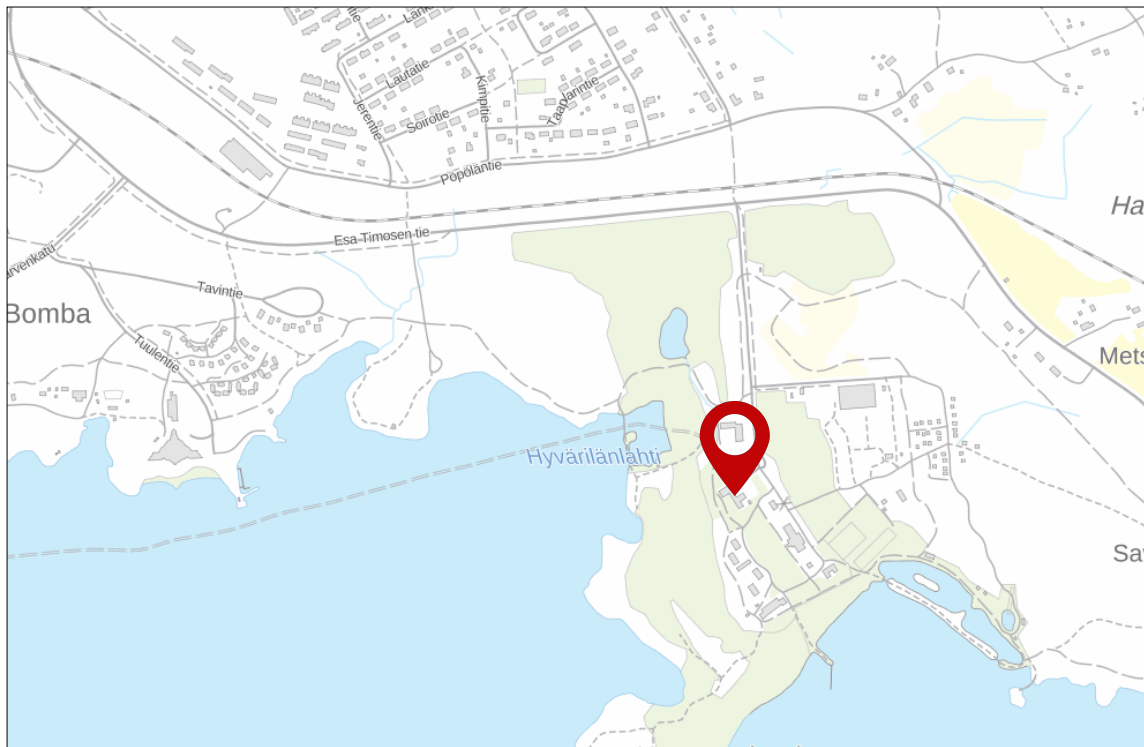
Maisemallista ja historiallista arvoa, hienosti säilynyt. Hyvärilän päärakennus on maakunnallisesti merkittävä.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

200 m

Pienet kuvat: Hyvärilän alueen muita rakennuksia. Vasemmalla ylhäällä entinen navetta. Ylhäällä oikealla vanha rihi. Alhaalla vasemmalla niin sanottu Rantatupa. Alhaalla oikealla Pehtoorintalo.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_006_Jukolan entinen Porokylän osuuskauppa_Nurmes		
Nimi	Jukolan entinen Porokylän osuuskauppa.	Osoite	Porokylänkatu 18, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Porokylä		63,5567
Kunta	Nurmes		29,1054
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-131-125-4
Kohdetyyppi	Myymäla- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1939		
Suunnittelija	Erkki Huttunen ja Paavo Riihimäki.		
Kaavamerkintä	sr 1 -merkintä, AL -korttelialue (Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue)		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Liikerakennus		
Alkup. käyttö	Osuuskaupan konttori-, myymälä ja varastorakennus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili		
Kattomuoto	Loiva lapekatto, tasakatto		
Kate	Saumapelti, bitumikate		
Vuoraus	Rappaus		
Ulkovärit	Vaalean ruskea rappauspinta.		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Jukolan Osuuskaupan johtokunta tilasi päämyymälän piirustukset SOK:n rakennusosastolta vuonna 1936. Rakennus valmistui lopullisesti 1939. Talon alkuperäiset luonnospiirustukset laati Erkki Huttunen, jonka jälkeen näiden pohjalta arkkitehti Paavo Riihimäki (1903–1958) teki lopulliset piirustukset. Tällainen kollektiivinen tapa tuottaa piirustuksia oli yypillistä SOK:n arkkitehtien parissa.</p> <p>Rakennuksen mittakaava on pohjoiskarjalaisittain huikea. Sillä on pituutta lähes 63 metriä ja korkeutta 12 metriä. Rakennuksessa on kaksi maanpäällistä kerrosta. Ensimmäisessä suurten näyteikkunoiden takana ovat myymäläosastot, joita olivat siirtomaatavara-, kangas-, lyhyttavara- sekä liha-, maito- ja leipämyymälät. Osastot oli suunniteltu niin, että kaikki tarjolla oleva oli myös asiakkaan heti nähtävillä.</p> <p>Osuuskauppa oli rakentanut jo vuonna 1931 varsinaisen varastorakennuksen, joka sijaitsi uuden päätoimitalon takana. Varastorakennuksen ja uuden päätoimitalon kellarikerroksen välille rakennettiin maanalainen käytävä, jota pitkin tavaraa toimitettiin päärakennukseen. Tällä varmistettiin tavaran nopea kiertäminen varastosta myymälään ja siitä kuluttajalle.</p> <p>Kellarikerroksessa sijaitsivat varastojen lisäksi muun muassa sähkökeskus, josta käsin pystyttiin hallitsemaan koko rakennuksen sähköjä ja valoja. Toisessa kerroksessa sijaitsivat ravintola, kahvila ja keittiö. Lisäksi siellä oli johtajan asunto, yhden huoneen asuntoja kauppa-apulaisille ja konttoreita.</p> <p>Jukolan Osuuskaupan päätoimitalo Nurmeksien Porokylässä on mestarillisesti suunniteltu rakennus, jonka moderni arkkitehtuuri on kestänyt hyvin aikaa. Ainoastaan rakennuksen valtava koko estää näkemästä sen hallittua ja runsasta sommitelua, joka toisaalta saa talon näyttämään kevyeltä paviljongilta. Erilaisten pintojen korkeus- ja syvyysvaihtelut luovat rakennusmassaan moniulotteisuutta, mikä tekee siitä yhden merkittävimmän modernin arkkitehtuurin esimerkin alueellamme (Aarnio 2018, 256–259).</p> <p>Lähde: Aarnio, Samu (2016). Funkis Karjalassa I. Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys. Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Jukolan Osuuskaupat kirjassa Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Ei uhkatekijöitä.			

Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

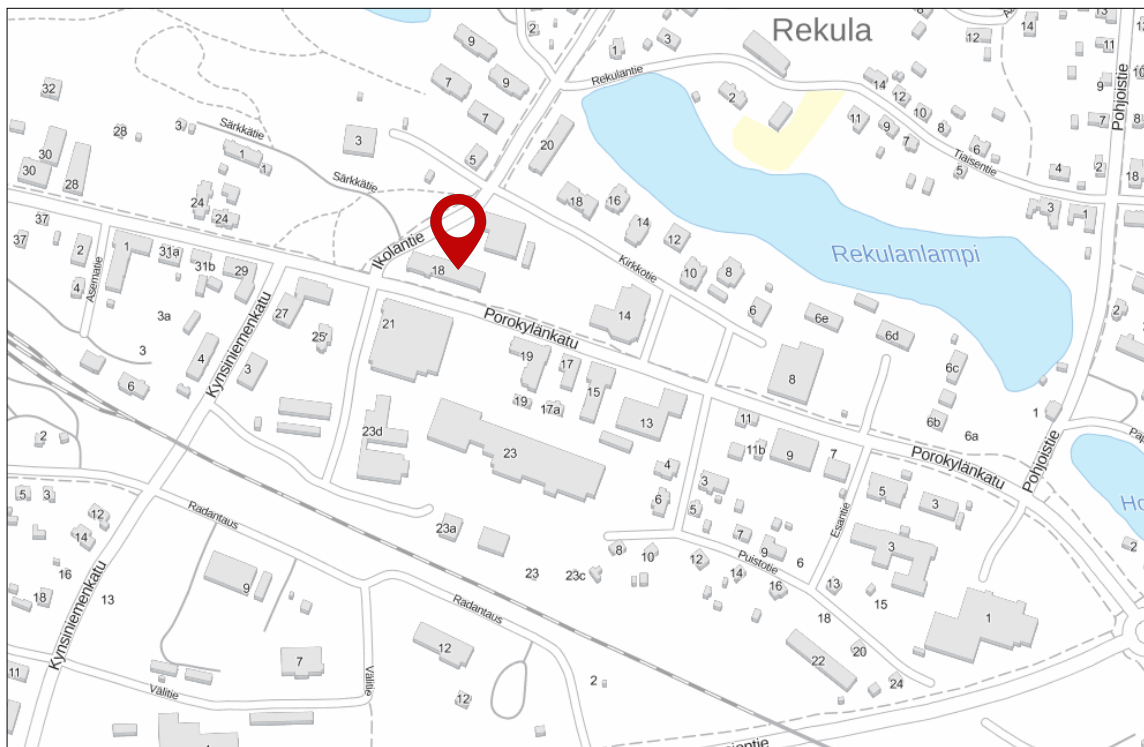
Hieno funktionaalinen rakennus, keskeinen sijainti ja pidetty kunnossa.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_008_Kirkkokadun alakoulu_Nurmes		
Nimi	Kirkkokadun alakoulu.	Osoite	Kirkkokatu 15, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala		63,5459
Kunta	Nurmes		29,1341
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-138-3
Kohdetyyppi	Koulu- ja opetusrakennukset		
Valmistumisvuosi	1905 / 1957		
Suunnittelija	Otto F. Holm / Annikki Virtanen		
Kaavamerkintä	Sr1, YH -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Koulu		
Alkup. käyttö	Koulu		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Kivi		
Runko	Hirsi		
Kattomuoto	Auma/harjakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Lauta		
Ulkovärit	Keltainen, katto musta		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeksen yhteiskoulu perustettiin 1898. Koulu aloitti toimintansa Caloniuksen apteekkitalossa. Koulu laajeni pian täysiluokkaiseksi yliopistoon johtavaksi oppilaitokseksi. Tätä laajenemista varten tarvittiin oma koulurakennus, joka valmistui 1905. Jugendhenkisen koulurakennuksen Kirkkokadun varteen suunnitteli arkkitehti Otto F. Holm.</p> <p>Tilanahtaus alkoi käydä sietämättömäksi kun sotien jälkeen suuret ikäluokat saavuttivat oppikouluään. Koulun laajennus toteutettiin erillisenä, samalle tontille sijoitettavalla uudella koulurakennuksella (Karjalainen 10.4.1998). Rakennus valmistui 1957, ja sen suunnitteli arkkitehti Annikki Virtanen.</p> <p>Kirkkokadun alakoulu muodostaa näyttävän osan Kirkkoalun, ja kauppalan, puurakenteisten jugendtalojen kanssa. Näitä taloja ovat samassa korttelissa sijaitseva evankelisluterilainen rukoushuone, rautatieaseman kokonaisuus sekä entinen kaupungintalo. Kirkkokadun alakoulu on säilynyt samassa käytössä hyvä kuntoisena valmistumisestaan saakka. Kerroksittainen rakennuskanta kertoo suomalaisen koulutusjärjestelmän muutoksista yli sadan vuoden ajalta.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Karjalainen 10.4.1998</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

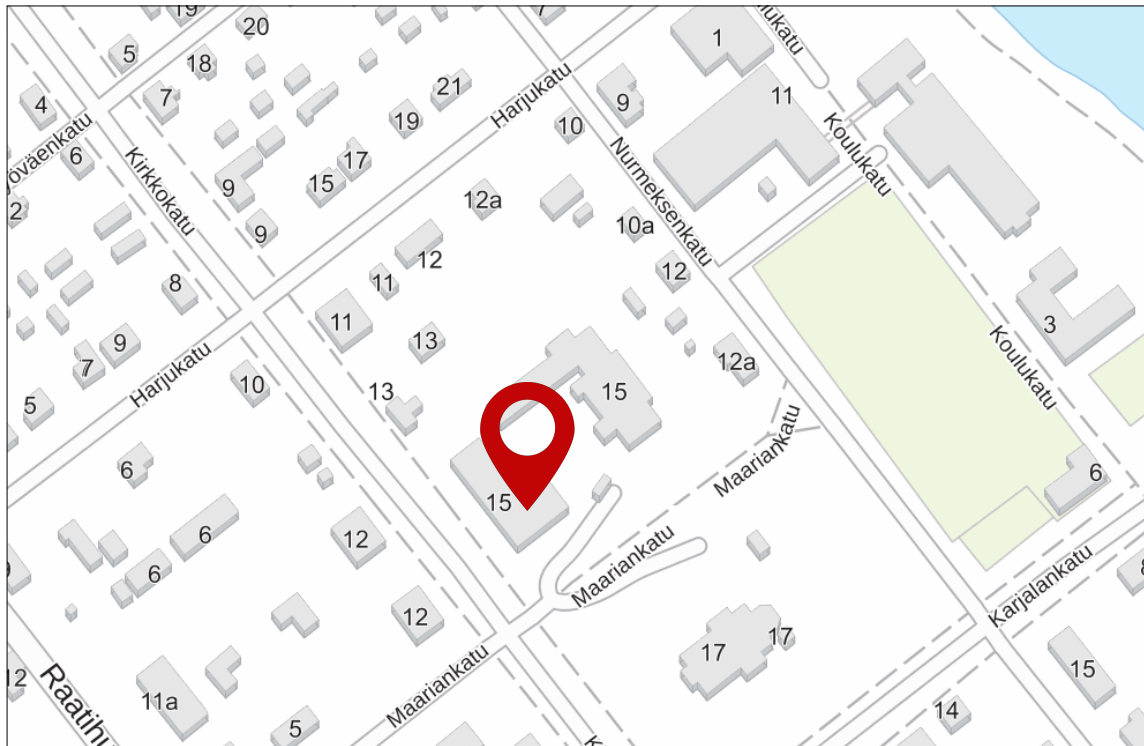
Arvo **Maakunnallisesti arvokas**

Arvon perustelu
Historiallinen tyyppillisuus alueelle.
Alkuperäisyys.

Puuosa maakunnallisesti arvokas jugendrakennus, laajennus ei.

Inventointipäivä
12.9.2020

Inventoija
Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_009_Lippakioski_Valtimo		
Nimi	Lippakioski	Osoite	
		Keskuskatu 26–28, Valtimo, 75700	
Kylä / kaupunginosa	Valtimo	Koordinaatit WGS84	63,6795
			28,8126
Kunta	Nurmes		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	
Kohdetyyppi	Myymäla- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	n. 1952		
Suunnittelija	Reino Alhainen		
Kaavamerkintä	AL- korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Ei käytössä		
Alkup. käyttö	Kioski		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Harkot		
Runko	Puurakenteinen		
Kattomuoto	Lippakatto		
Kate	Pelti		
Vuoraus	Laudoitus		
Ulkovärit	Vaalen vihreä		
Kunto / käytössä vai ei	Pihapiirin pienrakennus, ei alkuperäisessä käytössä		
Erityishuomiot	Sijaitsee yksityistontilla		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
Rakennusmestari Reino Alhainen suunnitteli samanaikaisesti Kiteen linja-auto-aseman kanssa pienen kioskin Valtimolle. Kioski tunnettiin nimellä Lipposen kioski.			
Kioskin ostivat Nurmeksen sotainvalideilta viereisellä tontilla kelloliikettä pitäneet Leo ja Irma Lipponen. Kioski lopetti toimintansa 1960-luvun lopulla. Kioskirakennus pitää yhä pintansa Valtimon päätien varrella pusikoiden keskellä.			
Sekä Kiteen linja-autoaseman että Valtimon lippakioskin arkkitehtuuri on todennäköisesti lainattu Helsingin kuuluisista lippa-kioskeista. Helsingin kaupunginarkkitehti Gunnar Taucher suunnitteli useita kioskien tyyppiirustuksia Helsingin kaupungille. Funktionalistisen lippakioskin mallin hän suunnitteli vuonna 1937, ja sen piirustukset olivat esillä aikoinaan Arkkitehtilehdessä.			
Lippakioskin arkkitehtuuri edustaa siirtymää pois funktionalismin ajoittaisesta ehdottomuudesta kohti leikkisempää ja romantisoidumpaa 1950-luvun arkkitehtuuria. Kioski- ja myymäläkulttuuri toiminta oli Valtimon kokoon nähden poikkeuksellisen vilkasta 1920–1970 luvuilla (Björn 2009, 306-307). Lippakioski edustaa tätä mennyttä kaupankäynnin muotoa, ja on siksi säilyttämisen arvoinen. Kyseinen kioskityyppiä on nykyään hyvin harvinaisen, etenkin Pohjois-Karjalassa.			
Lähde: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Björn, Ismo (2009). Valtimo. Kunnan historia. Valtimon kunta.			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Kohde sijaitsee yksityistontilla eikä varmuutta sen kunnossapidosta ole.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Harvinaisuus tai ainutlaatuisuus

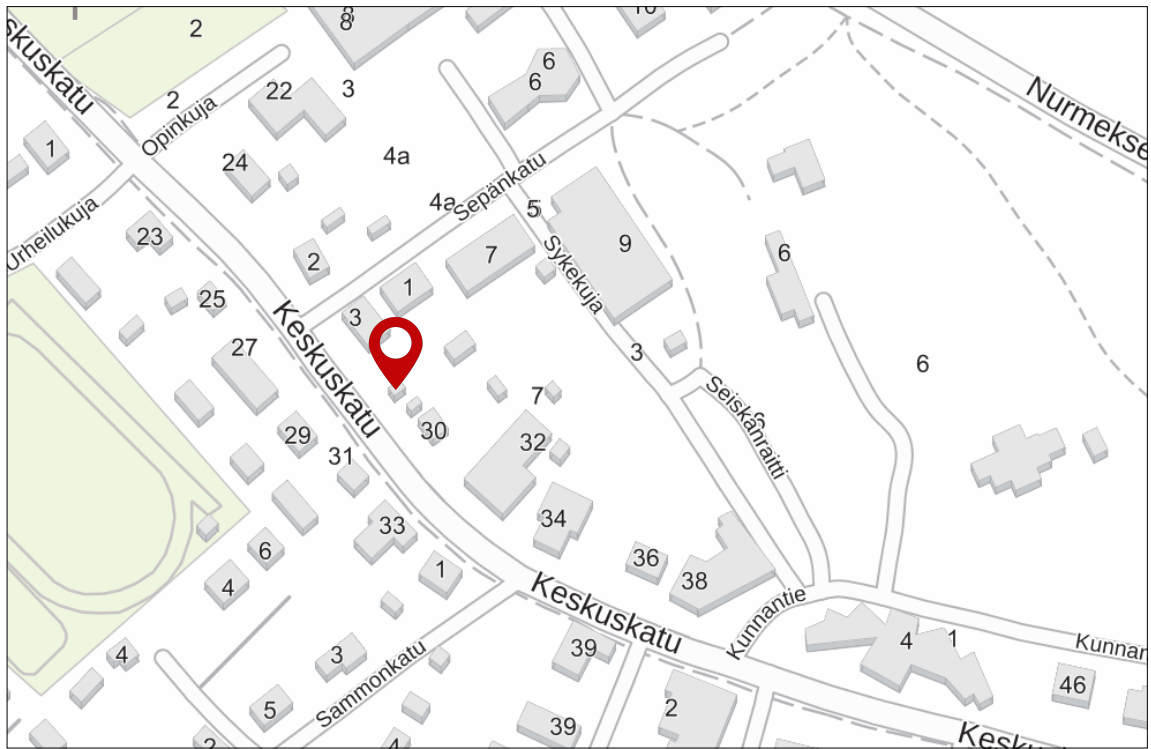
Pieni, mutta hieno, kenties maakunnan ainoa jäljellä oleva lippakioski. Harvinaisuus.

Inventointipäivä

1.1.2021

Inventoija

Samu Aarnio

50 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_010_Nurmeksen evankelisuterilainen rukoushuone_Nurmes		
Nimi	Nurmeksen evankelisuterilainen rukoushuone	Osoite Kirkkokatu 11, 75500 Nurmes	
		Koordinaatit	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala		63,5467
Kunta	Nurmes		29,1326
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-133-5
Kohdetyyppi	Kirkot		
Valmistumisvuosi	1915		
Suunnittelija	Vilho Penttilä		
Kaavamerkintä	Sr1, YK/s -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Evankelisuterilainen rukoushuone		
Alkup. käyttö	Evankelisuterilainen rukoushuone		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluvu	1		
Perustus	Kivi		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Auma/harjakatto		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Puu		
Ulkovärit	Valkoinen, ruskea, katto punainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot	Peuskorjattu 1986. Ulkomaalaus uusittu 2017.		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeksen kauppalan alueella sijaitsee niin kutsuttu puu-Nurmes. Sen rajoja ei ole määritelty tarkasti, mutta termi viittaa kauppalan ajalta säilyneisiin historiallisiin puurakennuksiin. Nurmeksen evankelisuterilainen rukoushuone on yksi alueen näyttävimmistä rakennuksista. Jugend tyyli vaikutti arkkitehtuurissa erityisesti 1890-luvun puoliväliltä 1910-luvun puoliväliin. Periferiaan aatteet ja ismit saapuvat jälkijunassa, ja näin vuonna 1913 valmistunut Nurmeksen evankelisuterilainen rukoushuone on toteutettu aikana, jolloin jugend alkoi jo hiipua.</p> <p>Rukoushuoneen rakennutti Nurmeksen Nuorten kristillinen yhdistys, joka oli perustettu 1907. Toiminnalle tarvittiin pian oma talo, jonka tuloksena syntyi Nurmeksen rukoushuone. Suunnittelijaksi kysyttiin arkkitehti Vilho Penttilää. Penttilä oli NMKY:n jäsen ja kristillinen arvomaailma oli hänelle läheinen. Yksi Penttilän tunnetuin sakraalirakennus on Luterilaisen Evankeliumyhdistyksen rukoushuone (1906) Helsingissä (Rauske 2014, 80–89). Nurmeksen rukoushuone vihittiin käyttöön 28.12.1915 (Karjalainen 30.12.1915).</p> <p>Rukoushuone muodostaa näyttävän osan Kirkkokadun, ja kauppalan, puurakenteisten jugendtalojen kanssa. Näitä taloja ovat samassa korttelissa sijaitseva Kirkkokadun alakoulu, rautatieaseman kokonaisuus sekä entinen kaupungintalo.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 30.12.1915 Rauske, Eija (2014) Arkkitehtikolmikko Usko Nyström, Albert Petrelius & Vilho Penttilä. Suomen arkkitehtuurimuseo.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			
Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Klippel, Wilma (2017). Nurmeksen kauppala. Ensimmäiset vuosikymmenet. Nurmeksen kaupunki/museo.			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Historiallinen tyyppisyys alueelle.

Alkuperäisyys.

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

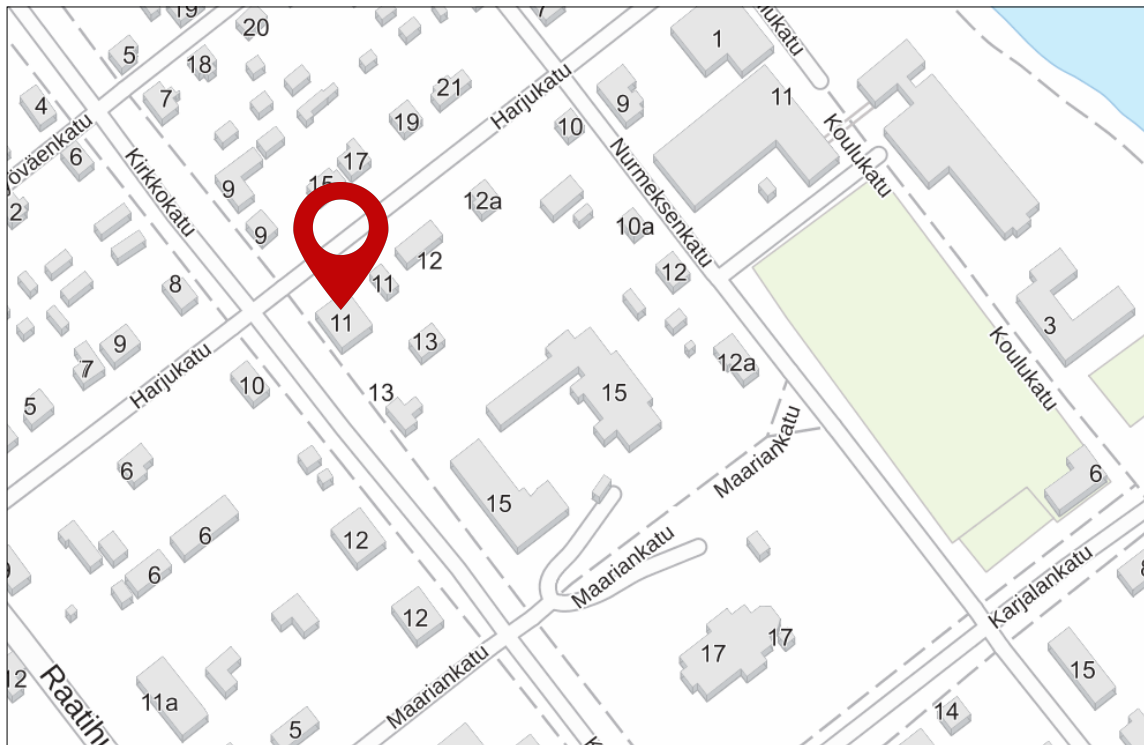
Arvokas puurakennus arvokkaalla alueella.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_012_Nurmeksen siunauskappeli_Nurmes		
Nimi	Nurmeksen siunauskappeli	Osoite	Pitkänmäentie 1, 75530 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Pitkämäki		63,5573
Kunta	Nurmes		29,0889
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-411-3-208 / 19
Kohdetyyppi	Siunauskappelit		
Valmistumisvuosi	1952		
Suunnittelija	Bertel Liljequist		
Kaavamerkintä	EH -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Siunauskappeli		
Alkup. käyttö	Siunauskappeli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	1		
Perustus	Betoni, kiviverhous		
Runko	Kiviaines		
Kattomuoto	Harjakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Rappaus, kiviverhous		
Ulkovärit	Valkoinen rappaus, harmaa kivi		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeksen siunauskappeli on kaunis, moderniin taittuva työ arkkitehti Bertel Liljequistilta (1885–1954), jonka tunnetuimpia rakennuksia on Helsingin Paavalinkirkko. Liljequistin Helsinkiin suunnittelema, 1926 valmistunut Hietaniemen krematorion kappeli on ollut Suomen siunauskappeliarkkitehtuurille esikuvallinen työ aina 1950-luvulle asti. Voi katsoa, että Nurmeksen kappeli on Liljequistin toisinto Hietaniemen ideoista, selkeästä päämassasta hillityllä satulakatolla, kyljillään pystyikkunarivistö ja toisessa päädyssä kellotorni. Klassisistiset Italia-viitteet Liljequist on kuitenkin riisunut. Rapatun, valkoharmaan rakennusmassan asiallisuutta elävöittää sisäänkäyntipäädyn katos, jonka lippaa kannattavat kivipylväät. Matala kivijalka on 1950-lukulaisittain liuskekiveä. (Kononen 2018, 263.) Siunauskappeli edustaa selkeää ja arvokasta 1950-luvun alun sakraalirakennusten arkkitehtuuria.</p> <p>Lähteet: Kononen, Suonna (2018). Kirjassa Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

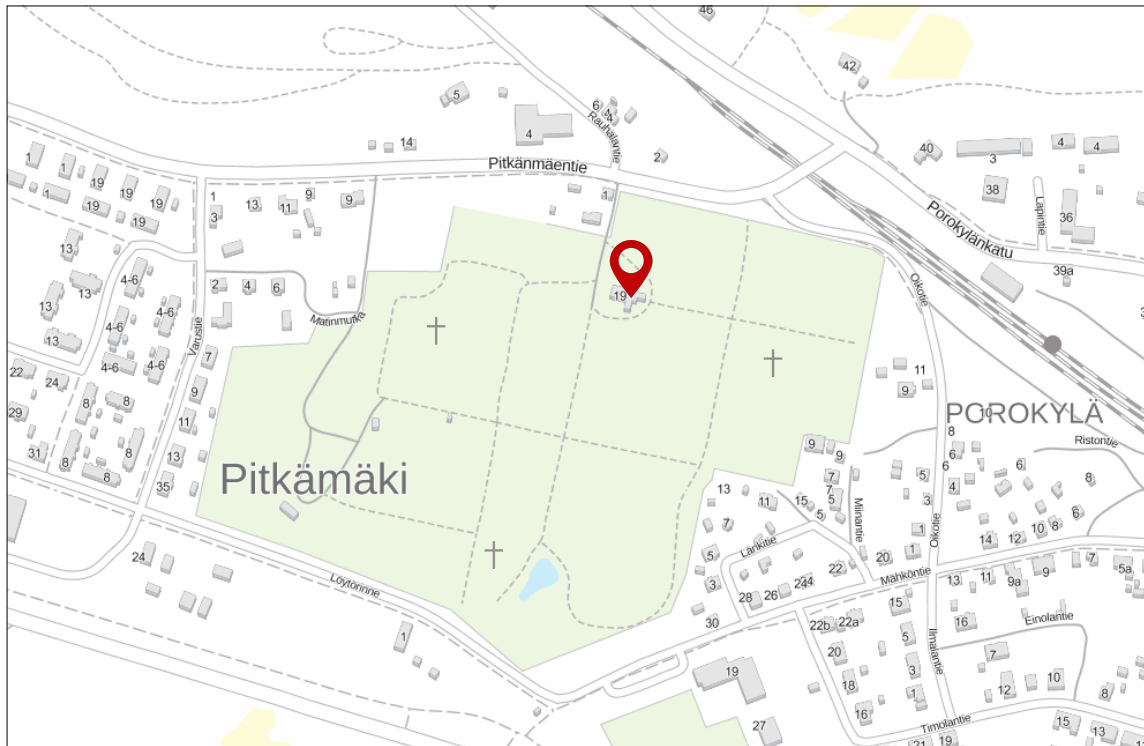
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.
Näyttävä 1950-luvun sakraalirakennus.

Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

100 m

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_013_Nurmes-talo_Nurmes		
Nimi	Nurmes-talo	Osoite	
		Kötsintie 2, 75500 Nurmes	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala	Koordinaatit WGS84	63,5493
			29,1270
Kunta	Nurmes		
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-101-1
Kohdetyyppi	Kokoontumisrakennukset		
Valmistumisvuosi	1991		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Helasvuo & Co.		
Kaavamerkintä	YY-1 -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kulttuuritalo		
Alkup. käyttö	Kulttuuritalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Lapekatot		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Keltatiili		
Ulkovärit	Keltainen		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot	Saneeraus tehty 2020–2021		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeeseen oli puuhattu omaa kirjasto-kulttuuritaloa ensimmäisen kerran jo 1930-luvulla. Nurmostaloksi vihitty kulttuuritalo valmistui 1991. Ensimmäiset luonnospiirustukset rakennuksesta esitteli arkkitehtitoimisto Erkki Helasvuo & Co vuonna 1985. Rakennus toteutui pitkälle näiden suunnitelmien mukaan.</p> <p>Kirjasto-kulttuuritalo on sijoitettu Kötsinmäelle harjun päälle mäntymetsään, mistä avautuvat näkymät niin Pieliselle kuin Nurmesjärvelle. Suunnittelun yksi ensisijainen tarve oli männikön säilyttäminen, ja rakennuksen sovittaminen puuston rytmiin. Männiköstä on lainattu keltainen väri tiiliverhoukseen ja aukotusten sommittelu. Ympäröivä Kötsinpuisto oli osa kokonaisvaltaista suunnittelua; sinne suunniteltiin lasten leikkipaikkoja sekä ajatuksena oli, että siellä voisi järjestää ulkoilmanäyttelyjä ja -konserteja tai hiihtokilpailuja.</p> <p>Rakennuksen Kötsintien puoleinen julkisivu on pienimuotoista ja vaihtelevaa kattolappeiden ja nurkkien sommittelua, tarkoituksena on ollut sovittaa massa osaksi ympäröiviä pientaloja. Rakennuksen suuret massat on piilotettu takapuolelle Nurmesjärven puolelle, jossa suuret lasipinnat aukaisevat näkymiä. Rakennuksen valmistumisen aikoihin kiinnitettiin uudelleen huomiota taiteen osaksi ottamista osaksi arkkitehtuuria. Nurmostaloon suunnittelivat teoksia Kauko Kortelainen (neljä pienoisseivostosta pääsisäänkäynnin vierellä ulkona), Antti Maasalo (sisääntuloaulan valo- ja tilateos) ja Eeva Saurio (applikaatiotyö).</p> <p>Kirjasto-kulttuuritaloon sijoitettiin museo, kirjasto, auditorio, galleriatiloja, baletin harjoitustila ja monitoimijuhlasali. Neliötä monitoimitalossa on runsaat 2 7000.</p> <p>Lähteet: Karjalainen 12.3.1985, Karjalainen 16.1.1990, Karjalainen 6.9.1990.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Symboliarvo.

Pohjois-Karjalan kulttuurirakennusten joukossa merkittävä. Merkittävä aikakautensa julkisrakentamisen esimerkki.

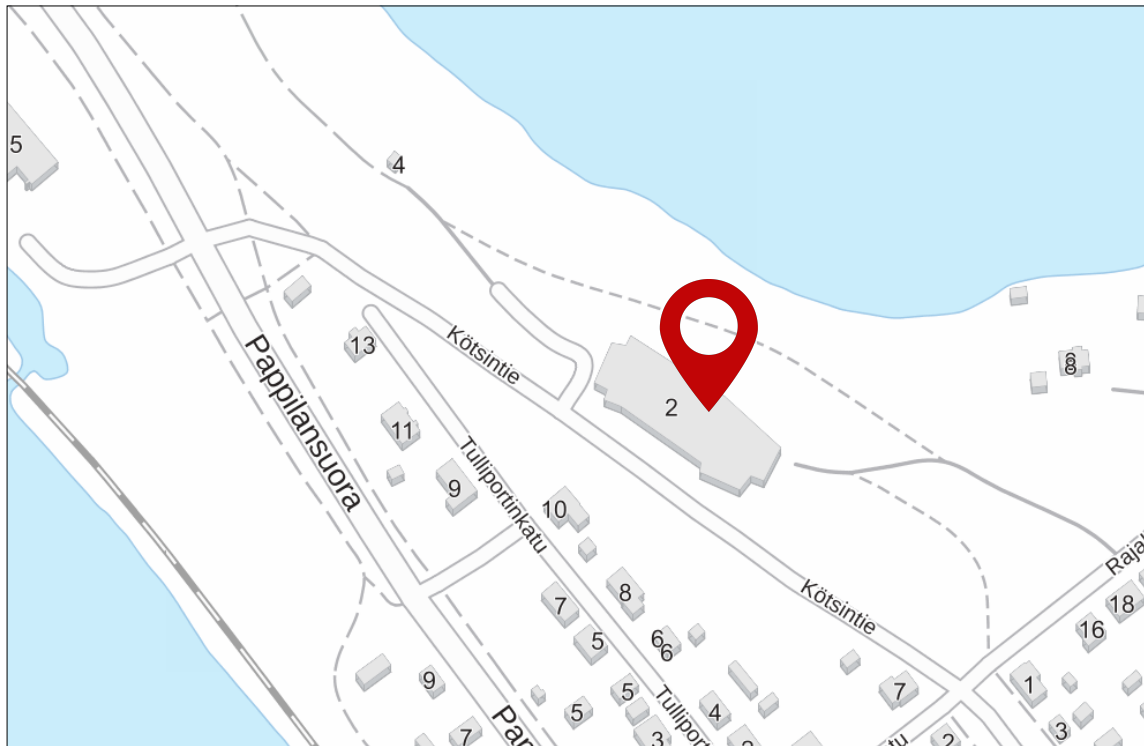
Inventointipäivä

12.9.2020

Inventoija

Samu Aarnio

2021-01-08

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_014_Nurmeshovi_Nurmes		
Nimi	Nurmeshovi	Osoite	Kirkkokatu 21, 75500 Nurmes
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa	Kauppala		63,5436
Kunta	Nurmes		29,1376
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	541-111-158-3
Kohdetyyppi	Asuin- ja liikerakennukset		
Valmistumisvuosi	1939		
Suunnittelija	Eino Pitkänen		
Kaavamerkintä	AL- korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Käyttämätön		
Alkup. käyttö	Hotelli		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluvu	3		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni, tiili		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate	Bitumikate		
Vuoraus	Rappaus, puu, klinkkerilaatta, pelti		
Ulkovärit	Vaalea rappaus, tummanruskea puu, keltaruskea klinkkeri		
Kunto / käytössä vai ei	Ei käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Nurmeksen Kauppa Oy rakennutti vuonna 1939 hotelli Nurmeksen Kirkkokadulle. Nurmeksen majoitusolosuhteet olivat tuolloin vielä vaatimattomat, eikä varsinaista hotelliä sen nykyaikaisessa merkityksessä ollut.</p> <p>Hotelli Nurmeksen talossa oli ensimmäisessä kerroksessa Nurmeksen Kauppa oy:n myymälä ja hotellin sisäänkäynti. Toinen kerros oli varattu hotellin ravintolan toimintaan saleineen ja keittiöineen. Kolmannessa kerroksessa sijaitsivat matkustajahuoneet. Rakennuksessa sijaitsi Nurmeksen ensimmäinen hissi. Hotelliravintola toiminta talossa pääsi alkamaan loppiaisena 1941.</p> <p>Rakennus edustaa 1930-luvun lopun funktionalismia.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu (2016). Funkis Karjalassa I.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Rakennus on tyhjiillään.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo
Arvokas kohde

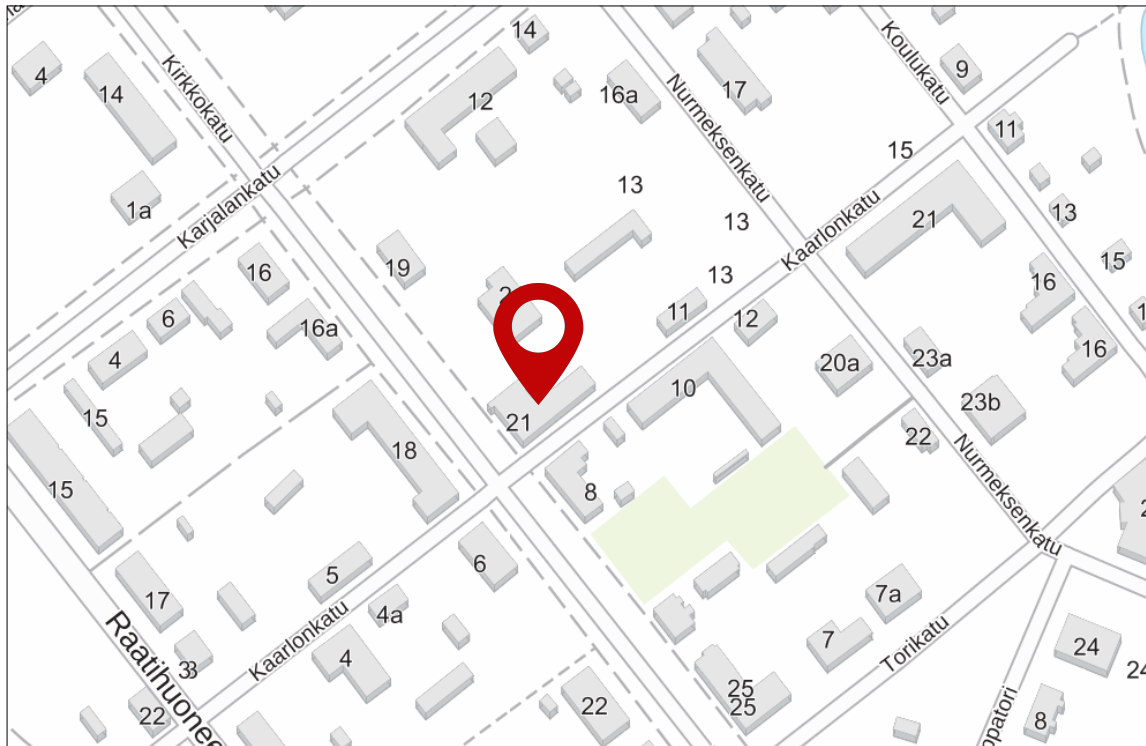
Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo.

Maakunnan tyylikkäämpiä hotellirakennuksia.

Inventointipäivä
12.9.2020

Inventoija
Samu Aarnio

Nurmeshovi alkuperäisessä asussa. Ajoittamaton kuva. Kuva Mauri Timonen.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_016_Valtimon Kuntalaisten talo_Nurmes		
Nimi	Valtimon kunnantalo / Kuntalaisten talo	Osoite Kunnantie 1, 75700 Valtimo	
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,6784
Kunta	Valtimo		28,8170
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	911-402-162-0
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1987		
Suunnittelija	Arkkitehtitoimisto Olavi Noronen Oy		
Kaavamerkintä	YH -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Kunnantalo		
Alkup. käyttö	Kunnantalo		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Betoni		
Kattomuoto	Monilappeinen		
Kate	Saumapelti		
Vuoraus	Tiili		
Ulkovärit	Valkoisen-, punaisen ja keltaisen tiilen yhdistelmät		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä		
Erityishuomiot			
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Valtimon kunnantalo tunnetaan myös nimellä Kuntalaisten Talo. Talo valmistui 1987, ja käyttöön se otettiin seuraavana vuonna. Rakennukseen sijoitettiin ei vain kunnan viranhaltijoiden ja työntekijöiden työpaikat mutta myös esimerkiksi tekninen-, sivistys-, vapaa-aika ja sosiaalitoimisto. Tiloja oli varattu myös päiväkodille, monistamolle, keskusarkistolle ja käsikirjastolle. Rakennuksen koko on mittava, ja rakentaminen oli Valtimon kunnan suurimittaisin rakennushanke.</p> <p>Rakennuksen arkkitehtuuri edustaa Oulun koulua, missä postmoderniset tyylipiirteet yhdistyvät monilappeisiin muotoihin, joista muodostuu lukuisia kulmia ja jännitteisiä sommitelmia. Valmistuttuaan rakennusta moitittiin sen liian suuresta koosta, sekä siitä, että se peittää näkymän takana sijaitsevaan Valtimon kirkkoon. Rakennuksen puhdaspiirteinen postmodernismi on alueella harvinaista, ja siksi rakennuksen merkitys entisen Valtimon kunnan rakennusperinteessä on merkittävä.</p> <p>Kunnantalon suunnittelun harvinainen piirre oli se, että kuntalaiset pääsivät osallistumaan suunnitteluun ilmaisemalla etukäteen mielipiteensä alkuvaiheen suunnitelmista. Asiasta järjestettiin kuulemistilaisuus sekä palautetta oli mahdollista antaa myös paikallislehden ilmoituskupongin kautta. Arkkitehtitoimisto Olavi Noronen Ky oli toimittanut kolme luonnosvaihtoehtoa, lisäksi kunta pyysi 1–2 lisävaihtoehtoa. Suunnittelutoimikunta oli alkuvaiheessa pitänyt vaihtoehto A:ta eniten miellyttävänä. Tässä A-vaihtoehdossa suunnittelija oli halunnut luoda viittauksia kunnan maatalousvaltaiseen elinkeinoon käyttämällä suunnitelmassa suurta kivijalkaa ja torniaiheita, jotka saivat matalan mutta nelikerroksisen rakennuksen muistuttamaan suurta navettaa. Torniaiheet rinnastuivat AIV-torneihin. Tämä suunnitelma ei kuitenkaan toteutunut sellaisenaan. Toteutunut suunnitelma kasvoi moniulotteisemmaksi, ja menetti suorat lainaukset navetan muotoihin.</p>			
Lähteet: Karjalainen 13.12.1985, 8.1.1987, Karjalainen 31.12.1987			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne) Kuntalaisten taloa remontoidaan 2020 ja talon yhteyteen siirretään Valtimon kirjasto.			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu

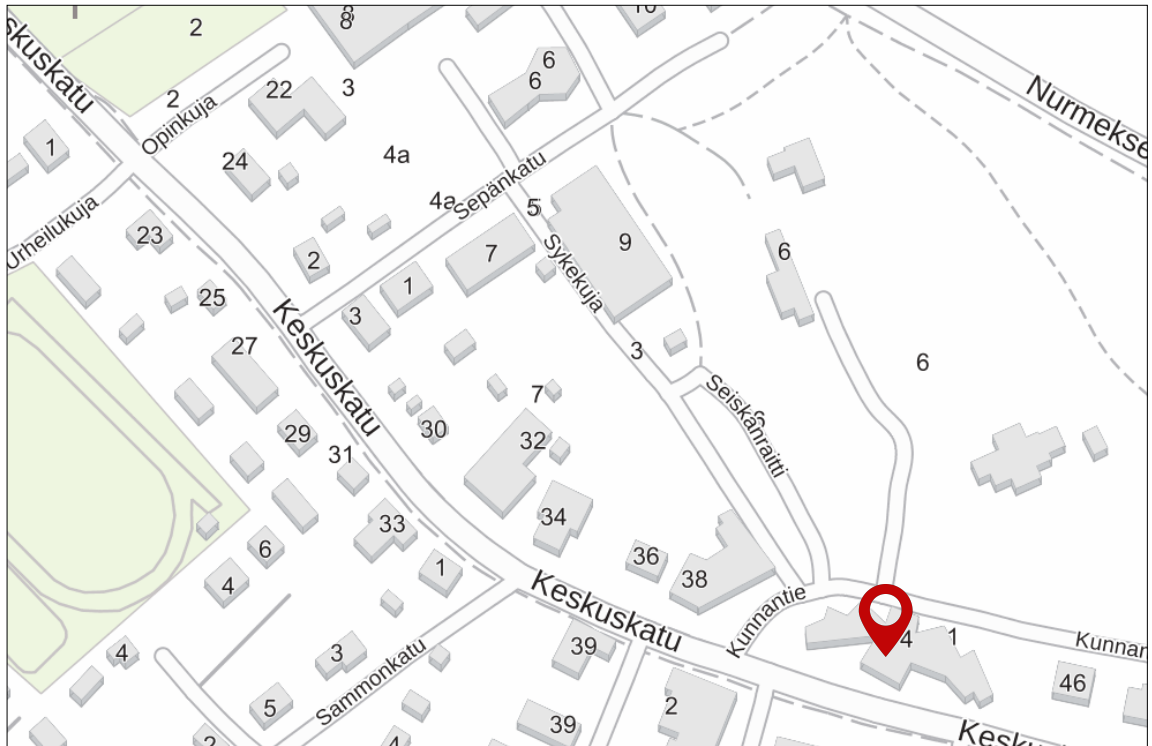
Historiallinen todistusvoima ja identiteetti

Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo

Erytystä arkkitehtuuria, sijoitettu iso rakennusmassa hienosti pieneen tilaan. Merkittävä aikakautensa julkisrakentamisen esimerkki.

Inventointipäivä
5.1.2021

Inventoija
Samu Aarnio

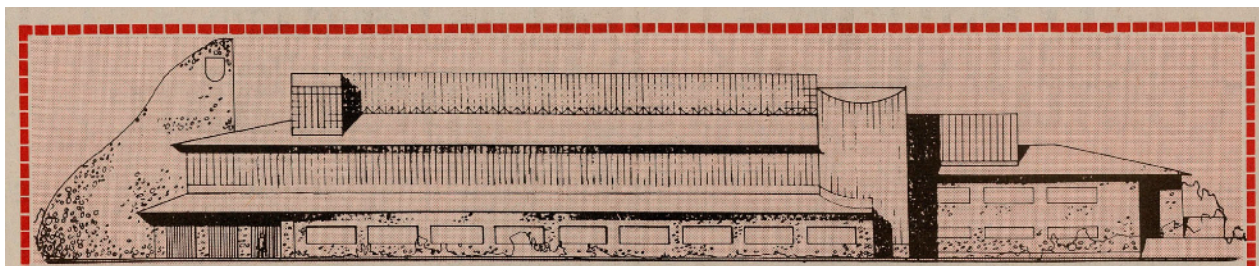

50 m

Ilmakuva Timo Kokkonen

Valtimon kuntalaisten talon ensimmäinen A-suunnitelma, jossa oli viittauksia suureen navettarakennukseen. Kuva Karjalainen 13.12.1985.

Kohdekortti

Perustiedot			
Tunnus	541_017_Seurakuntakeskus_Valtimo		
Nimi	Valtimon seurakuntakeskus	Osoite	Kunnantie 6, Valtimo, 75700
		Koordinaatit WGS84	
Kylä / kaupunginosa			63,6798
Kunta	Nurmes		28,8161
Rakennustunnus		Kiinteistötunnus	911-402-19-31
Kohdetyyppi	Hallinto- ja toimistorakennukset		
Valmistumisvuosi	1967		
Suunnittelija	Kaisa Harjanne ja Maija Suurla		
Kaavamerkintä	YK -korttelialue		
Maankäytön suunnittelussa aiemmin määritetty arvo			
Nyk. käyttö	Seurakuntakeskus		
Alkup. käyttö	Seurakuntakeskus		
Rakennustekniset tiedot			
Kerrosluku	2		
Perustus	Betoni		
Runko	Puu		
Kattomuoto	Tasakatto		
Kate			
Vuoraus	Puu- ja tiiliverhous		
Ulkovärit	Tumman -ja vaaleanruskean sävyt		
Kunto / käytössä vai ei	Käytössä.		
Erityishuomiot	Pappila ja kirkkoherranvirasto sijaitsivat erillisessä rakennuksessa, joka on purettu 2020.		
Kohdekuvaus			
Kohteen kuvaus ja historia, yleisölle julkista tietoa (lähteet mainittuna tekstiin). Henkilötietoihin tms. liittyvää aineistoa voi tallentaa erillisinä kohteeseen liittyvinä liitteinä.			
<p>Ensimmäistä seurakuntataloa suunniteltiin Kirkkosärkälle jo 1932. Luonnospiirustukset hirsirakenteiselle rakennukselle suunnitteli rakennusmestari R. Thurlin. Hanke kaatui pula-aikaan. Seuraavat suunnitelmat piirsi rakennusmestari Johannes Broche punatillisestä seurakuntakeskuksesta 1934. Tämäkään suunnitelma ei toteutunut. Tiettävästi nämä suunnitelmat edustivat perinteistä kirkollista rakennusperinnettä (Björn 2009, 312).</p> <p>Kolmannen seurakuntatalon, ja toteutuneen, suunnittelivat arkkitehdit Kaisa Harjanne ja Maija Suurla. Toteutunut seurakuntatalo, ja erillinen pappila, edustavat säntillistä 1960-luvun arkkitehtuuria parhaimmillaan. Rakennus on istutettu taidokkaasti Valtimon keskus-taa jakavalle Lokkiharjulle. Harjun vaakalinja ja ympäröivän männikön pystylinjat toistuvat rakennuksen tasapainoisessa sommittelussa. Seurakuntasalin suuret ikkunapinnat heijastavat ympäristöä.</p> <p>Rakennukseen suunniteltiin alunpitäen 60-paikkainen rippikoulusali, kerhuhuone ja vierashuone sekä sauna. Yläkerran seurakuntasalissa oli 110 istumapaikkaa, kahvio ja eteisaula. Tilat olivat erotettavissa liukuseinillä. Talossa olivat myös keittiö, seurakuntasisaren ja talonmiehen asunnot. (Björn 2009, 312.)</p> <p>Yhdessä lähistöllä sijaitsevan Valtimon kirkon kanssa seurakuntakeskus muodostaa aistikkaan vaatimattoman kulttuuriympäristön. Arkkitehtikaksikko Kaisa Harjanteen ja Maija Suurlan töitä Pohjois-Karjalassa on tiettävästi neljä: Valtimon seurakuntakeskus, Valtimon kirjasto, Ilomantsin seurakuntakeskus ja Lieksan kirjasto. Kaikki nämä kuuluvat arvokkaana osana suomalaiseen arkkitehtuurin historiaan.</p> <p>Lähteet: Aarnio, Samu & Kononen, Suonna & Piiparinen, Pekka (2018). Pohjois-Karjalan arkkitehtuuriopas. Björn, Ismo (2009). Valtimo. Kunnan historia. Valtimon kunta.</p>			
Kohteen tulevaisuus (mm. uhkatekijät, päätökset, kaavallinen tilanne)			
Muut lähteet, lisätiedot, linkit ja liitteet			

Arvottaminen

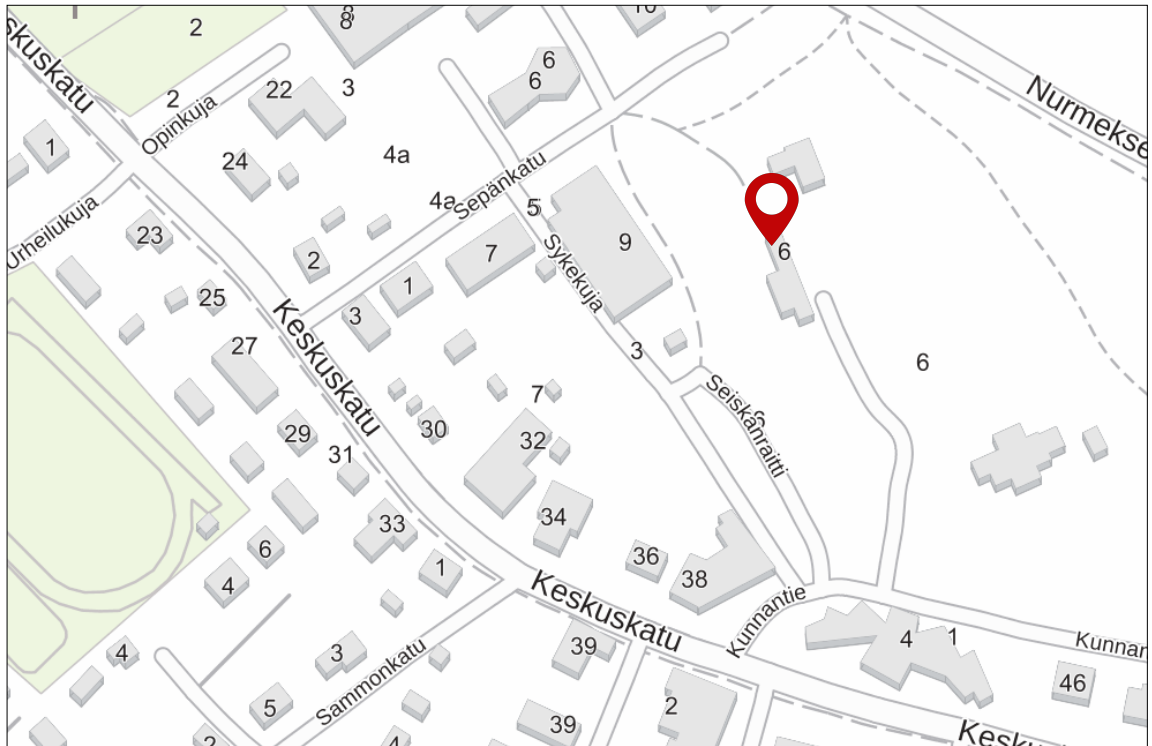
Arvo

Maakunnallisesti arvokas

Arvon perustelu
Arkkitehtuurinen ja rakennustaiteellinen arvo
Maisemallinen arvo.
Harmoninen kokonaisuus harjumaisemassa.

Inventointipäivä
1.12.2020

Inventoija
Samu Aarnio

50 m

POHJOIS-KARJALA
Maakuntaliitto